

Doping ve sportu

JUDr. Petr Skryja, Ph.D., LL.M.

O co se jedná?

- ▶ Za doping lze považovat podporu sportovní výkonnosti užitím určitých látek a metod na farmakologickém základu.
- ▶ Léčebná látka či doplněk stravy je zneužita k zvýšené výkonnosti a regenerace po tréninku.
- ▶ Problém: neexistuje přesná závazná definice a vliv dopingu na výkon není měřitelný.
- ▶ Spojeno především s vrcholovým sportem, ale poslední dobou se ve vyšší míře vyskytuje i ve fitness („sypači“, ale i různé legální látky, které sníží únavu svalů a urychlí regeneraci).
- ▶ Nelze za všech okolností vnímat negativně a ve vrcholovém sportu existuje tenká hranice mezi přípustnými doplňky a nepovoleným dopingem.

V jakých právních předpisech najdeme základní přehled?

Evropská a mezinárodní úroveň:

- ▶ Evropská antidopingová úmluva
- ▶ Světový antidopingový kodex (vydává WADA) Směrnice pro kontrolu a postih dopingu (v ČR vydává ADV)
- ▶ **Seznam zakázaných látek a metod** - vydává každoročně Světová antidopingová agentura (WADA) - nejdůležitější. Aktuální verze:
- ▶ http://www.antidoping.cz/documents/svetovy_antidopingovy_kodex_2018_zakazane_latky_a_metody.pdf

Několik dalších pro přehled...

- ▶ Mezinárodní úmluva proti dopingu ve sportu (přijala UNESCO, je vyhlášena ve Sbírce zákonů (č. 46/2008).
 - ▶ Najdu tam Seznam zakázaných látek a metod, který každoročně aktualizuje WADA.
- ▶ **Antidopingový program ČOV (ČOV viz další snímky)**
- ▶ Česká charta proti dopingu a vládní nařízení č. 167 Boj proti dopingu (spíše deklaratorního charakteru)

Jaké (typově) látky jsou na seznamu WADA?

- ▶ *Stimulancia* (působí na CNS a zvyšují bdělost, např. Modafinil),
- ▶ *narkotická analgetika*,
- ▶ *diuretika* (zvyšují vylučování moči při zavodnění: sportovci je zneužívají, aby snížili váhu, případně se rychleji vyrýsovali),
- ▶ *anabolické látky* (zvýší růst svalové hmoty a obnovu svalů)
- ▶ řada dalších.

Organizace: WADA

- ▶ WADA (*World antidoping agency*) - hlavní mezinárodní organizace, která zajišťuje antidopingovou politiku: polovinu rozpočtu zajišťuje MOV (Mezinárodní olympijský výbor), polovinu členské státy
- ▶ Funkce: vzdělávání, věda, osvěta, vydává: Světový antidopingový kodex (*World Anti-Doping Codex*)
- ▶ ČR se připojila podpisem Kodaňské deklarace v roce 2003

Organizace: MOV/IOC (International Olympic Committee)

- ▶ Nevládní nezávislá organizace, sídlí ve Švýcarsku
- ▶ Od roku 1967 v jejím rámci funguje Lékařská komise, která se dopingem zabývá
- ▶ Na její podnět vznikla WADA

Český olympijský výbor

- ▶ Členem MOV
- ▶ Snaží se o prevenci podporu osvěty
- ▶ Snaží se harmonizovat mezinárodní a české právní předpisy v oblasti dopingů

Antidopingový výbor (ADV)

- ▶ Neplést!
- ▶ Funguje od roku 1965 a v současnosti je příspěvkovou organizací MŠMT
- ▶ Navrhuje opatření boje proti dopingů
- ▶ Zastupuje ČR v mezinárodních organizacích a vydává směrnice, kterými provádí předpisy WADA
- ▶ **Provádí dopingové kontroly a zajišťuje analýzy odebraných vzorů v laboratořích**
- ▶ vydává Směrnici pro kontrolu a postih dopingů

Dopingové kontroly

- ▶ V ČR realizuje ADV
- ▶ Během soutěže i mimo ni
- ▶ S oznámením i bez předchozího oznámení
- ▶ Odběr vzorků realizují dopingoví komisaři na základě písemného pověření členem Exekutivy

Průběh dopingové kontroly I.

- ▶ Komisař předá sportovci Výzvu k dopingové kontrole, kterou sportovec podepíše a nechá si její kopii.
- ▶ Od jejího podepsání je sportovec pod stálým dohledem.
- ▶ Bez zbytečného odkladu, nejpozději 60 min od podepsání se podrobí kontrole, což se zaznamená do Výzvy.
- ▶ Po vstupu do místnosti dopingové kontroly se sportovec prokáže průkazem totožnosti.
- ▶ Do Protokolu dopingové kontroly nahlásí požadované informace, včetně užívaných léků a doplňků (které užil až 7 dní zpět).

Průběh dopingové kontroly II.

- ▶ Ke kontrole smí sportovce doprovázet 1 osoba. Odběr může trvat až několik hodin (protože je potřeba získat požadované množství a moči o dostatečné hustotě).
- ▶ Výsledky se pošlou akreditované laboratoři, která o sportovci nesmí získat žádné informace, podle kterých by ho mohla identifikovat. Akredituje WADA.
- ▶ V případě pozitivního výsledku je **pozastavena závodní činnost** a se sportovcem je **zahájeno disciplinární řízení**.

Postihy

Zásada: za stejný přestupek stejná sazba (bez ohledu na věk, sport či kategorii).

Sankce uděluje disciplinární komise daného svazu.

1. Anulování výsledků. (Pokud získal výhodu nad ostatními kvůli dopingui).
2. Zákaz činnosti - při prvním provinění 2 roky, při druhém doživotní.

Pokud jde o volně dostupnou látku a nebyl prokázán úmysl: při prvním provinění min napomenutí, max. 1 rok zákazu činnosti.

Nelegální látka či spoluúčast: min 4 roky při prvním, při druhém vždy doživotí.

Trenér či personál v souvislosti s nezletilým: vždy doživotní zákaz.

Při porušení obecných zákonů svaz řeší zároveň i soudní cestou (tím jsou dotčeny zejména normy trestního práva).

Snížení či odpuštění sankce

Pokud sportovec prokáže nedbalost, může mu být zkrácen trest až na polovinu.

Výjimečně žádný trest - pokud prokáže, že nezavinil (např. látka mu byla aplikována bez jeho vědomí).

Pokud aktivně spolupracuje na odhalení a prokazování - možné snížení.

Odvolání

- ▶ K sportovnímu rozhodčímu tribunálu: v ČR je to **Rozhodčí komise ČOV**.
- ▶ Řízení se řídí stanovami komise.
- ▶ Možnost odvolat se k CAS: sídlí v Laussane a rozhodčí řízení se vede podle švýcarského práva.
- ▶ Nikam jinam se odvolat nelze: i česká judikatura uznává rozhodnutí švýcarského soudního dvora, podle kterého je vyloučena žalovatelnost u civilních soudů.

Možný trestněprávní postih

- ▶ § 288 trestního zákoníku: výroba a jiné nakládání s látkami s hormonálním účinkem
- ▶ Uvedený trestný čin se vztahuje nejen na anabolika, ale i na veškerý další doping
- ▶ 1 rok až 12 let (závisí na rozsahu, zda tak činí ve skupině, způsobí někomu smrt atd).
- ▶ Možno takto postihnout i např. funkcionáře či sportovní lékaře.